

פרשת בחוקותי

ונסתם ואין רודף אתכם (כו, יז)

נצחוננו של הרמב"ם

ישנו סיפור מתוחכם, העובר במסורת מדור דור. סיפור אודות חכמתו של רבינו ומאוריני הרמב"ם זצ"ל. יש לו השלכה על פרשתנו, ואולי גם עלינו... הרמב"ם היה, כידוע, רופאו של מלך מצרים. התקנאו בו שרי המלך, והסיתוהו שידח את הרמב"ם וימנה תחתיו רופא מוסלמי, ושמו כמון. הבטיחו, שמומחיותו אינה נופלת ממקצועיותו של הרמב"ם.

נענה להם המלך. קרא&לשני הרופאים, והציב בפניהם אתגר. כל אחד מהם ינסה להרעיל את רעהו, ומי שיוותר בחיים יהיה רופא המלך. על שניהם להתייצב בפני המלך, כל אחד מהם יבלע את הסם שרעהו יתן לו, ומותר לו לבלוע לאחר מכן סם שיבטלו וינטרלו. האמת הייתה ששניהם היו רופאים מומחים וידועי שם, שניהם בקיאים בכל התרופות והרעלים, ויודעים כיצד להתמודד עימם ולנטרל את השפעתם. הרופא הנכרי הלך לביתו ובילה שבוע שלם לרקחת רעל חזק ומהיר השפעה, סם מוות נורא. ואילו הרמב"ם שם את מבטחו בה' והחליט להיות נאמן לייעודו, לרפא בני אדם ממחלתם, ולא להשתמש בידעותיו לשם רצח וכליה.

היום הקובע הגיע. שני הרופאים התייצבו לפני המלך ובידם סממניהם. כמון, הרופא הנכרי, הושיט לרמב"ם את הסם הנורא שהכין. הרמב"ם בלעו - ומיד נטל את התרופה שהכין וביטל את השפעת הרעל. הוא נותר בחיים.

עתה הושיט הרמב"ם לכמון דבר מאכל. בלעו כמון, ומיד לאחריו נטל סם נגד רעלים. אבל הפלא ופלא, הוא לא חש בצמרמורות ובחולשה שהרעל היה צריך לגרום לו, לא חש במאומה. כאילו לא בלע כל רעל - כפי שאמנם היה...

ואז נייעור בו חשש עמום, שהפך לחשד נורא: אולי הרמב"ם, ברוב חכמתו, נתן לו סם שפעולתו איטית, והוא ישפיע רק לאחר שהחומרים המנטרלים יפסיקו להשפיע? ואולי הרמב"ם נתן לו סם שיתחיל להשפיע רק כאשר יאכל מאכל נוסף. למשל, בשר? הוא פסק מלאכול בשר. ואולי פולין? פסק מלאכול פולין. ואולי חיטה? פסק מלאכול מוצרי מאפה. ברוב פחדו, לא שתה אלא חלב פרה שנחלב מול עיניו.

כעבור שבוע פגשו הרמב"ם, חיוור ורזה, ושאלו ברוב חכמתו: "אמור נא לי, כשאתה שותה חלב פרה - כיצד אתה מרגיש?" שמע זאת כמון, החוויר כסיד, קיבל התקף לב, ומת אחוז שבץ מרוב פחד...

אמר המלך: "עתה ידעתי שאתה הרופא הגדול מכולם! למצוא רעל, שמשפיע רק לאחר שבוע ימים!"

ענה הרמב"ם: "אדוני המלך, לא הרגתי אדם בימי חי! הוא לא מת על ידי. הוא מת על ידי עצמו, מכוח דמיונו..."

למעשה, זוהי אחת הקללות האימות שבתוכחה, בפרשתנו: "ונסתם, ואין רודף אתכם", "ורדף אותם קול עלה נידף ונסו מנוסת חרב ונפלו ואין רודף". אם לא פחדו אלא מקול עלה נידף, פחד שווא, ומפניו נסו כמפני חרב, ממה נפללו? מהפחד...

כאשר נתבונן ונפקח עינינו, נתמה ונשתומם כמה עמוק חדרה קללה זו לאורח החיים המודרני, לאורח חיינו. אנשים רצים, חופזים, בורחים. אין להם פנאי לעצמם, למשפחתם, לשעה של מרגוע, לנחת ומנוחה.

פרשת בחוקותי

אין להם פנאי לאכול במנוחה, ולהתפלל ביישוב הדעת. לשמוע שיעור תורני, לעיין בספר. הכל נעשה במרוצה, בחפזה, בלהיטות, בעצבנות. מה יש, מה קרה, מי רודף אחריכם, מי נוגש בכם?! הבה נשתחרר מן הקללה הזו, נתחום לה גבולות. נתלוש לעצמנו שעה ביום. שעה ללימוד תורה, שעה למשפחה, שעה של רגיעה.!

מקור: מעיין השבוע